

Công thức hỏi AI đa lĩnh vực

Chúng ta có thể xây dựng một **công thức câu hỏi chung** (prompt template) để sử dụng với AI trong mọi lĩnh vực. Dưới đây là công thức đó được trình bày theo ba định dạng: **Markdown**, **JSON**, và **bảng tổng hợp** giải thích từng thành phần. Mỗi định dạng đều có ví dụ cụ thể minh họa cách áp dụng công thức.

Định dạng Markdown

Công thức (Markdown):

Bạn là **[vai trò]** trong **[ngữ cảnh]**. Bạn đang đối mặt với **[vấn đề/nhiệm vụ]** nhằm đạt được **[mục tiêu]**. Hãy đưa ra **[yêu cầu đầu ra]** để đạt được mục tiêu đó, đồng thời **[phương pháp tư duy/phân tích]**.

Ví dụ áp dụng:

Bạn là **chuyên gia tiếp thị với 10 năm kinh nghiệm** trong **một công ty khởi nghiệp công nghệ**. Bạn đang đối mặt với **thách thức ra mắt một sản phẩm mới** nhằm đạt được **10.000 người dùng đăng ký trong 3 tháng**. Hãy đưa ra **một kế hoạch marketing chi tiết cho 3 tháng đầu** để đạt được mục tiêu đó, đồng thời **suy nghĩ từng bước một và thực hiện phân tích SWOT cho thị trường mục tiêu**.

Trong ví dụ trên, công thức đã được điền với một tình huống cụ thể. AI sẽ hiểu vai trò của nó (chuyên gia tiếp thị), bối cảnh và mục tiêu, từ đó đưa ra câu trả lời có phân tích sâu và có cấu trúc (kế hoạch marketing, suy nghĩ từng bước, kèm SWOT).

Định dạng JSON

Dưới đây là công thức dưới dạng **JSON** – hữu ích để tích hợp vào hệ thống hoặc các nền tảng prompt engineering tự động:

```
{
  "role": "[Mô tả vai trò của AI trong tình huống này]",
  "context": "[Bối cảnh, lĩnh vực hoặc tình huống cụ thể]",
  "problem": "[Vấn đề hoặc nhiệm vụ mà bạn cần AI giải quyết]",
  "goal": "[Mục tiêu mong muốn đạt được]",
  "output_request": "[Yêu cầu đầu ra cụ thể từ AI: dạng câu trả lời, kế hoạch, giải pháp, v.v.]",
  "thinking_style": "[Phương pháp tư duy/phân tích mong muốn: ví dụ 'suy nghĩ từng bước (CoT)', 'phân tích SWOT', '5W1H', ...]"
}
```

Ví dụ JSON với nội dung cụ thể:

```
{
  "role": "Chuyên gia tiếp thị với 10 năm kinh nghiệm",
  "context": "Công ty startup công nghệ có ngân sách tiếp thị hạn chế",
  "problem": "Ra mắt một sản phẩm mới và cần thu hút những người dùng đầu tiên",
  "goal": "Đạt được 10.000 người dùng đăng ký trong 3 tháng đầu tiên",
  "output_request": "Kế hoạch marketing chi tiết cho 3 tháng, bao gồm các kênh quảng bá và thông điệp chính",
  "thinking_style": "Suy nghĩ từng bước và thực hiện phân tích SWOT cho thị trường mục tiêu"
}
```

Ở ví dụ JSON này, mỗi khóa (`role`, `context`, `problem`, `goal`, `output_request`, `thinking_style`) tương ứng với một thành phần của công thức. Bạn có thể dễ dàng thay thế các giá trị bằng tình huống của riêng mình để tạo prompt mới.

Bảng tổng hợp công thức

Bảng dưới đây giải thích từng **thành phần của công thức**, kèm gợi ý ví dụ và cách sử dụng cho **người mới bắt đầu** lẫn **người dùng chiến lược (chuyên gia)**:

Thành phần	Mô tả chức năng	Ví dụ (minh họa)	Người mới bắt đầu (cách dùng)	Người dùng chiến lược (cách dùng)
[vai trò]	Xác định <i>vai trò</i> hoặc <i>chuyên môn</i> mà AI sẽ đóng. Việc này giúp câu trả lời có ngữ điệu và kiến thức phù hợp lĩnh vực.	<i>Chuyên gia tiếp thị với 10 năm kinh nghiệm</i>	Chọn vai trò chung chung, quen thuộc. Vd: giáo viên, bác sĩ, kỹ sư... để AI trả lời đơn giản, dễ hiểu.	Đặt vai trò cụ thể, chuyên sâu. Vd: “chuyên gia tiếp thị kỹ thuật số trong ngành phần mềm” để AI sử dụng kiến thức chuyên môn sâu hơn.
[ngữ cảnh]	Mô tả <i>bối cảnh</i> hoặc <i>tình huống cụ thể</i> xung quanh vấn đề. Ngữ cảnh giúp AI hiểu hoàn cảnh và giới hạn của bài toán.	<i>Công ty startup công nghệ, ngân sách tiếp thị hạn chế</i>	Đưa bối cảnh cơ bản, đủ để AI hiểu hướng chung. Vd: “trong lớp học phổ thông” hoặc “cho một doanh nghiệp nhỏ”.	Cung cấp ngữ cảnh chi tiết, bao gồm quy mô, ngành, điều kiện cụ thể. Vd: “doanh nghiệp khởi nghiệp fintech đang tìm kiếm nhà đầu tư trong 6 tháng tới”.

Thành phần	Mô tả chức năng	Ví dụ (minh họa)	Người mới bắt đầu (cách dùng)	Người dùng chiến lược (cách dùng)
[vấn đề/nhiệm vụ]	Nêu rõ <i>vấn đề cần giải quyết</i> hoặc <i>nhiệm vụ</i> giao cho AI. Đây là trọng tâm câu hỏi để AI biết phải tập trung vào điều gì.	<i>Ra mắt một sản phẩm mới và cần thu hút người dùng đầu tiên</i>	Mô tả vấn đề một cách đơn giản, trực tiếp. <i>Vd: “viết email xin việc” hoặc “tóm tắt một bài báo”.</i>	Mô tả vấn đề kèm các khía cạnh phức tạp hoặc nhiều bước. <i>Vd: “đưa ra chiến lược mở rộng thị trường quốc tế bao gồm phân tích rủi ro và đề xuất giải pháp địa phương hóa”.</i>
[mục tiêu]	Chỉ ra <i>mục tiêu cuối cùng</i> mong muốn đạt được. Đây là kết quả bạn kỳ vọng sau khi vấn đề được giải quyết.	<i>Đạt 10.000 người dùng đăng ký trong 3 tháng</i>	Đưa mục tiêu chung cuộc, ngắn gọn. <i>Vd: “hoàn thành báo cáo đúng hạn” hoặc “tăng doanh số 10%”.</i>	Đặt mục tiêu cụ thể, định lượng nếu có thể. <i>Vd: “tăng 15% tỷ lệ chuyển đổi khách hàng trong quý tới” hoặc “xuất bản nghiên cứu trên tạp chí hàng đầu trong 6 tháng”.</i>
[yêu cầu đầu ra]	Xác định rõ <i>đầu ra</i> mong muốn từ AI là gì – ví dụ: giải pháp, kế hoạch, lời khuyên, danh sách bước thực hiện, v.v. Việc này định hướng dạng câu trả lời.	<i>Kế hoạch marketing chi tiết cho 3 tháng, gồm các kênh và thông điệp chính</i>	Yêu cầu đầu ra ở mức cơ bản, dễ hiểu. <i>Vd: “một danh sách mẹo học tiếng Anh” hoặc “một đoạn văn trả lời câu hỏi”.</i>	Yêu cầu đầu ra chi tiết, có cấu trúc rõ. <i>Vd: “một kế hoạch dự án chi tiết theo tuần” hoặc “báo cáo phân tích SWOT đầy đủ cho sản phẩm mới”.</i>
[phương pháp tư duy]	(Tùy chọn) Đưa ra <i>hướng phân tích hoặc ràng buộc tư duy</i> cho AI. Thành phần này giúp câu trả lời sâu sắc và có hệ thống hơn. Bạn có thể gợi ý phương pháp như suy nghĩ từng bước (CoT) , phân tích SWOT , phương pháp 5W1H , hoặc bất kỳ khung phân tích nào phù hợp.	<i>Suy nghĩ từng bước một và thực hiện phân tích SWOT cho thị trường mục tiêu</i>	Có thể bỏ qua thành phần này để nhận câu trả lời ngắn gọn hơn. Hoặc chỉ yêu cầu đơn giản như “giải thích lý do của từng bước”.	Tận dụng mạnh mẽ: hướng dẫn AI phân tích bài bản. <i>Vd: “suy luận theo từng bước, cân nhắc ưu nhược điểm (SWOT) trước khi kết luận” hoặc “áp dụng 5W1H để không bỏ sót khía cạnh nào”.</i>

Lưu ý: Các thành phần có thể linh hoạt thay đổi thứ tự và câu chữ miễn là đủ ý. Người mới bắt đầu có thể chỉ sử dụng 3-4 thành phần cốt lõi (vấn đề, mục tiêu, yêu cầu đầu ra, v.v.), trong khi chuyên gia có thể kết hợp đầy đủ cả vai trò, ngữ cảnh và phương pháp phân tích để có prompt chi tiết hơn.

Hướng dẫn tùy chỉnh mẫu cho từng đối tượng

- **Người mới bắt đầu:** Hãy bắt đầu với phiên bản đơn giản của công thức. Tập trung vào việc nêu vấn đề và mục tiêu một cách rõ ràng. Bạn có thể hoặc không cần chỉ định vai trò hoặc phương pháp tư duy phức tạp. Ví dụ, chỉ cần hỏi: *“Tôi đang muốn [đạt mục tiêu] nhưng gặp [vấn đề]. Bạn có thể gợi ý [giải pháp/đầu ra mong muốn] không?”* Sau khi quen thuộc, bạn dần thêm ngữ cảnh và vai trò để cải thiện chất lượng câu trả lời.
- **Người dùng chiến lược (Strategist):** Hãy sử dụng **đầy đủ các thành phần** của công thức để khai thác tối đa khả năng của AI. Xác định rõ vai trò chuyên môn cho AI, cung cấp bối cảnh chi tiết, và *đừng ngại đưa ra ràng buộc tư duy hoặc khung phân tích*. Điều này giúp AI đào sâu hơn vào vấn đề. Bạn cũng có thể yêu cầu định dạng kết quả cụ thể (dạng bảng, bullet, kế hoạch theo mốc thời gian...). Cách tiếp cận này phù hợp với những bài toán phức tạp đòi hỏi phân tích sâu và câu trả lời có tính chiến lược.

Gợi ý ứng dụng công thức

- **Lập kế hoạch & Chiến lược:** Từ kinh doanh (marketing, phát triển sản phẩm) đến dự án cá nhân (học một kỹ năng mới), hãy dùng công thức để yêu cầu AI xây dựng kế hoạch hoặc chiến lược toàn diện, có phân tích rủi ro và giải pháp kèm theo.
- **Giải quyết vấn đề phức tạp:** Trong khoa học, kỹ thuật hay quản lý, bạn có thể mô tả vấn đề nhiều yếu tố và mục tiêu dài hạn, sau đó yêu cầu AI phân tích từng bước, áp dụng các khung như 5W1H hoặc SWOT để đưa ra giải pháp tối ưu.
- **Học tập & Nghiên cứu:** Đóng vai trò chuyên gia hoặc giáo sư trong lĩnh vực bạn quan tâm, rồi nhờ AI giải thích một khái niệm khó, hoặc hướng dẫn nghiên cứu theo chủ đề, với bối cảnh và mục tiêu học tập cụ thể của bạn.
- **Sáng tạo nội dung & Ý tưởng:** Cho AI biết vai trò (ví dụ: nhà văn, chuyên gia sáng tạo), bối cảnh và mục tiêu sáng tác, để AI đề xuất ý tưởng mới hoặc tạo dàn ý nội dung chi tiết, trong khi tuân thủ một phong cách tư duy nhất định (như *“hãy suy nghĩ theo hướng giả định ‘Điều gì xảy ra nếu...’”*).

Công thức hỏi AI đa lĩnh vực trên đây giúp bạn khai thác sức mạnh của AI một cách **có chiến lược và hệ thống**. Hãy tùy chỉnh linh hoạt các biến số để phù hợp với nhu cầu của bạn. Bắt đầu đơn giản, sau đó bổ sung dần chi tiết và ràng buộc tư duy khi bạn đã quen – bạn sẽ nhận thấy câu trả lời của AI ngày càng sâu sắc, sát mục tiêu và hữu ích hơn. Chúc bạn thành công!
